

Boşnak Kimliğinin Mekân Ve Kültürel Bellek Üzerine Yansımaları

Reflections on space and cultural memory of Bosnian identity

Sibel Can Çetinkaya*¹, Burcu Göközkut¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ahmet Necdet Sezer Kampüsü, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü.

Öz: Bu çalışmada göçmen bireylerin yerleşmiş oldukları bölge ile aralarında kurulan bağların gelişim süreci araştırılmıştır. Bu süreçte aidiyet duygusunun üretilen mekânlardaki izi sürülerek kültürel bellek ve kimlik arasındaki ilişki ve bireylerdeki aidiyet duygusunun güçlenmesinde mekânsal aktörün rolü incelenmiştir. Çalışma alanı olan İstanbul iline bağlı Bayrampaşa ilçesinin; 1927 yılında Bulgaristan'ın Filibe şehrinden gelen birkaç göçmen ailesi ile temeli atılmıştır. 1950'lerde Makedonya 'dan, 1960 yılında ise Trakya, Karadeniz, Orta Anadolu ve Yugoslavya'dan göçmenler gelmiştir. Bunun sonucunda ise ilçe çok kültürlü etnik bir yapıya sahip olmuştur. İlk gelen göçmenler Yıldırım mahallesine yakın olan Rami ve Küçükköy'de yaşamıştır. 1955 yılında Maltepe yakınlarında 3-4 fabrikanın bulunması ve 1960'larda beldenin sanayi bölgesi olarak belirlenmesi işçi-göçmen muhيتينin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Mekân' da yaşanan göçler nedeniyle mevcut doku yetersiz kalarak, yeni yerleşim alanlarının oluşumuna sahne olmuştur. Yıldırım mahallesi göç ile kurulan yerleşim alanlarından bir tanesidir. Yugoslavya'dan gelen göçmenlerin bir kısmını devletin Yıldırım Mahallesi'ne yerleştirmesi daha sonra akrabalık ve evlilik gibi ilişkilerin gelişmesi sonucu mahalle genişlemiştir. Göç ile oluşan hemşehrilik ilişkileri ve tampon kurum bağlamında kurulan dernekler, Boşnakların bir arada toplanarak mekânın dokusu üzerinde etnik kimliğin sembolleştirilmesini sağlamıştır. Boşnaklar yaşamış oldukları bölgede üretmiş oldukları mekânda kimliği kökleşme aracı olarak kullanmışlardır. Sonuç olarak; 1927'de tarım arazisi olarak kullanılan mekânın göç ile birlikte etnik bir mahalle kimliği kazanması ve bellek oluşumunun gözlenmesi uzun bir değişim ve dönüşüm sürecini barındırır. Mekâna yerleşen bireyler bozulan sosyal yapılarını, yeni iktisadi ve sosyal düzen içerisinde yeniden örgütlenmişlerdir. İçinde bulunduğu mekânın özelliklerinden de etkilenerek gelişen sosyo-mekânsal süreç mekânı yeniden oluşturmuştur. Sosyal süreçler ile yeni mekânlar üretilmiş, üretilen mekânların çoğunda kültürel kimlik sembolleştirilerek bir sonraki neslin kültürel belleğinin tazelenmesi sağlanmıştır. Üretilen mekânlar göçmenlerin kültürel kimlikleri ile özdeşleşmiştir. Bu çalışmada Nitel ve nicel araştırma yöntemleri uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2 gruba ayrılmıştır. 100 kişi ile anket, 20 kişi ile derinlemesine görüşmeler yapılarak; mekânsal değişimin ve etnik kimliğin mekân ile simgelenmesi ve kolektif mekânsal oluşumun pratikte özdeşleşmesi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Mekân üretimi, Kültürel kimlik, Boşnak

Abstract: In this study, the development process of the ties between the region where the immigrant individuals were settled and their relations was examined. In this process, the relationship between cultural memory and identity has been evaluated by tracing the sense of belonging in the spaces produced. The role of spatial actor in strengthening the sense of belonging in individuals is examined. The foundation of the Bayrampaşa district of the province of İstanbul, which is a working area, was laid in 1927 with a family of immigrants from Plovdiv, Bulgaria. Immigrants came from Macedonia in the 1950s and in 1960 from Thrace, Black Sea, Central Anatolia and Yugoslavia. As a result, the county has a multicultural ethnic structure. The first migrants lived in Rami and Küçükköy which are close to Yıldırım district. In 1955 there were 3-4 factories near Maltepe and the determination of the town as an industrial zone in the 1960s provided the basis for the establishment of the worker-immigrant neighborhood. Yıldırım district is one of the settlements established by migration. The neighborhood was expanded as a result of the relocation of immigrants to Yıldırım Neighborhood and the development of relations such as kinship and marriage. Citizenship relations with immigration and associations established in the context of the buffer institution have ensured that the Bosnians gather together and symbolize ethnic identity on the texture of the space. The Bosnians used the identity as a means of rooting in the places they lived in the region where they had lived. The space used as agricultural land in 1927, along with migration, gaining an ethnic neighborhood identity and observing the formation of memory has a long process of change and transformation. The socio-spatial process, which is influenced by the characteristics of the space it has been located in, has reproduced the space. New spaces were produced with social processes. In most of the retired places, cultural identity was symbolized

and the cultural memory of the next generation was renewed. The places produced are identified with the cultural identities of immigrants. In this study, qualitative and quantitative research methods have been applied. The sample of the study was divided into 2 groups. 100 people were interviewed and 20 people were interviewed. As the result, the representation of spatial change and ethnic identity by space was examined.

Keywords; *Migration, Production of space , Cultural identity, Boznak*